

Ukoliko se ne bi realizovao projekat ekološke rekonstrukcije, Termoelektrana Pljevlja (TEP) bi prestala sa radom, a država bi ostala bez 1.200 radnih mesta i pola električne energije iz sopstvenih izvora.

To je u intervjuu za "Vijesti" kazao izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) **Nikola Rovčanin**, pojasnivši da je trenutna epidemiološka situacija glavni razlog zbog koje se još nije krenulo u realizaciju projekta.

Rovčanin je najavio i osnivanje kompanije "EPCG Solar gradnja", koja bi upravljala proizvodnjom struje iz solarnih izvora. Najavio je i realizaciju projekata u vrednosti od 1,3 milijarde eura, ocenivši da će za dve godine izgraditi više nego prethodnici za četiri decenije.

Da li će i kada EPCG krenuti u realizaciju projekta ekološke rekonstrukcije TEP? Zbog čega se kasni sa realizacijom tog posla? Da li početak radova zavisi od ishoda postupka koji je Evropska energetska zajednica (EEZ) pokrenula protiv Crne Gore zbog nepoštovanja Direktive EU o ograničavanju emisije određenih zagađivača u vazduhu?

Rad TEP nema realnu alternativu. S jedne strane, imate ekološku rekonstrukciju od 54 miliona eura koja će zadovoljiti standarde strogih evropskih ekoloških direktiva i omogućiti rad najmanje 10 godina, a nadam se i više od toga. S druge strane, imate kupovinu električne energije u vrednosti od preko 100 miliona eura godišnje u slučaju da prestane sa radom. Sve u svemu, ulaganje od 54 miliona u ekološku rekonstrukciju naspram uvoza od preko milijardu eura u desetogodišnjem periodu. Moj predlog je da se ostatak novca za ekološku rekonstrukciju obezbedi kroz kreditni aranžman, tako da rata tog kredita bude na nivou dnevne proizvodnje TEP. Tako bismo došli u situaciju da TEP jedan dan radi za sebe, a 29 dana za državu i građane, najmanje do 2030, a veliki sam optimista u pogledu mogućnosti da funkcioniše i nakon tog perioda. Ako nema ekološke rekonstrukcije, onda definitivno nema ni TEP, ni 1.200 radnih mjesta, niti 50 odsto proizvodnje električne energije države, a da ne govorim o indirektnim posledicama po ekonomiju države, gašenja brojnih preduzeća, rasta spoljnotrgovinskog deficita, pada prosečne zarade i na stotine drugih negativnih efekata. Pitanje je ko bi se razuman i dobronameran toga u ovom trenutku odrekao i pucao u glavu energetsom sektoru Crne Gore, a da prethodno nije obezbijedio nova zamenska postrojenja. Moramo voditi računa i o Rudniku uglja Pljevlja, njegovoj poslovnoj stabilnosti kao i o budućnosti zaposlenih...

Ubrzo očekujem početak radova na ekološkoj rekonstrukciji TEP, a ključni faktor odgađanja jeste epidemiološka situacija. Očekujem brzo stvaranje pretpostavki u saradnji sa Ministarstvom finansija u vezi iznalaženja zakonskog modela za realizaciju dodatnih radova. I pored toga što pojedine strukture zagovaraju odustajanje od ekološke rekonstrukcije zbog lošeg ugovora, ističem da smo, slikovito rečeno, naslijedili kuću u kojoj smo primetili da je jedan zid loše ozidan, pa se postavlja pitanje da li ćemo rušiti kuću ili popraviti zid? Verujem

da nam obaveze koje imamo prema državi i građanima nalažu da radimo u pravcu očuvanja i kompanije i energetske stabilnosti. Upravo zbog toga, a u cilju ubrzavanja radova, formirao sam novi tim za praćenje realizacije projekta, koji je proširen i ojačan uključivanjem nekoliko eksternih saradnika. Kada je reč o uslovima EEZ, moram da konstatujem da je TEP dovedena pred gašenje od strane prethodnog rukovodstva i u takvom je položaju predata novom rukovodstvu. Ipak, zbog važnosti rada TEP za elektroenergetski sistem države, očekujem pozitivan ishod razgovora nadležnog ministarstva sa EEZ, nakon čega bi se obezbedio nastavak rada termoelektrane. I u ovom procesu ekološka rekonstrukcija je ključni adut za dodatne radne sate, a da ne govorim o intervenciji Agencije za zaštitu životne sredine u pravcu oduzimanje integrisane dozvole, odnosno momentalnog gašenja, u slučaju odustanka od ekološke rekonstrukcije.

Međunarodni javni poziv za obezbeđivanje finansijskih sredstava za finansiranje projekta "Solari - 3000+" i "Solari 500+" za pravna lica u iznosu od 30.000.000 eura okončan je 23. avgusta. Da li je bilo zainteresovanih domaćih i međunarodnih finansijskih institucija za kreditiranje projekta i pod kojim uslovima nude kredite? Kada će građani moći da se prijave za projekat.

Za ovaj projekat se, na međunarodni javni poziv za obezbeđenje finansijskih sredstava, prijavilo osam zainteresovanih finansijskih institucija. Ponude su temeljno analizirane, a sa svim ponuđačima su održani sastanci. Uskoro očekujemo informaciju o najboljoj ponudi. U međuvremenu, projektni timovi rade na pripremi poziva za nabavku opreme i javnom pozivu za građane i privredne subjekte koji žele da učestvuju u ovom projektu. Cilj je da građani dobiju gotovo besplatnu energiju, a da EPCG tu energiju prodaje na tržištu po većim cenama. Tako će benefite imati i građani i naša kompanija. Pozivam i ovom prilikom građane da se prijave i uključe u ovaj revolucionarni projekat od koga će imati direktne finansijske benefite po kućne budžete.

U kom roku planirate da realizujete taj posao? Da li će biti potrebno uposliti nove radnike za realizaciju projekta, ili eventualno planirate da osnujete novo preduzeće koje će upravljati proizvodnjom struje iz solarnih izvora?

U cilju olakšavanja realizacije projekta korisnicima inicirali smo, po ugledu na brojne evropske energetske kompanije, ideju osnivanja firme "EPCG Solar gradnja", koja bi izvodila radove na ovom projektu, uz podrazumijevajuću osposobljenost i za nove ili slične aktivnosti u budućnosti. Time će se otvoriti prostor za nova radna mesta, osposobljavanje domaće radne snage za sve buduće projekte iz oblasti solarne energije i zaokružiti još jedan novi subjekt u sastavu EPCG grupe, čime definitivno idemo ukorak sa vremenom i potrebama energetske tranzicije. U toku je intenzivan rad na pripremi javnog poziva za nabavku opreme i poziv za zainteresovane strane, a o čemu će javnost biti blagovremeno informisana.

U kojoj je fazi realizacija projekta izgradnje male hidrocentrale na brani u pljevaljskom selu Otilovići, plutajućeg solara na Slanom jezeru i toplifikacije

Pljevalja?

Činjenica da mHE Otilovići nije izgrađena odmah po sticanju uslova, dovela je do toga da EPCG izgubi više od 20 miliona eura, imajući u vidu da bi godišnja proizvodnja bila vredna 600-700 000 eura. Očekivana godišnja proizvodnja je 11,4 GWh. Očekujemo da nadležno ministarstvo u što kraćem roku dostavi koncesije na korišćenje viška voda, a naredne sedmice ću formirati projektni tim od internih i eksternih kadrova koji će voditi realizaciju ovog značajnog projekta. S obzirom na to da smo trajno opredeljeni za ulaganja u razvoj zelene energije, osim izgradnje mHE Otilovići, planiramo da, u saradnji sa kredibilnim partnerima, realizujemo projekat plutajućeg solara na Slanom jezeru u Nikšiću. Ozbiljno interesovanje za ovaj projekat iskazuju neke danske kompanije, a realizacija bi svakako bila usklađena sa smjernicama koje Međunarodni savez za očuvanje prirode i prirodnih bogatstava (IUCN) daje za ublažavanje negativnog uticaja obnovljivih izvora energije na biodiverzitet. Projektni tim koji je formiran pre mesec dana već intenzivno radi na njegovoj realizaciji. Počeli smo realizaciju projekta "Toplifikacija Pljevalja". To je projekat na koji se čeka već 40 godina. Radi se o izradi primarnog toplovoda od TEP, koja će, nakon realizacije ekološke rekonstrukcije, biti toplotni izvor do grada. Time će se steći uslovi da se postojeća infrastruktura priključi na toplotni izvor i da se obezbedi perspektiva prema kojoj bi se, u drugoj i trećoj fazi, ta toplotna grana širila po gradu. Planirano je da radovi počnu tokom 2022, a da realizacija traje nekoliko meseci.

Da li EPCG planira da gradi gasne termoelektrane kao alternativu za TEP, koja će prema najavama najverovatnije 2030. godine prestati da radi?

Ne bih licitirao godinom prestanka rada TEP, tim pre što će, kao i mnoge zemlje regiona i EU, naša država, u saradnji sa energetskektorom, tražiti modalitete pravedne tranzicije i definisati godinu prestanka rada TEP. U tom cilju, prateći obaveze prema EEZ, u opticaju su mnogi projekti i zamenski izvori energije, između ostalih i gasne elektrane. Ovo je pre svega državno pitanje, ali smatram da su gasne elektrane dobar model i energetske izvor u ovom trenutku. To pitanje će, naravno, biti predmet kako energetske, tako i socioekonomskih analiza, kako bi proces pravedne tranzicije bio pažljivo sproveden. Posebno će se voditi računa o zaposlenima u termoenergetskom kompleksu i aspekt socijalne pravde, onako kako se to radi i u drugim evropskim državama.

Koji su drugi aktuelni projekti u EPCG, koje projekte planirate da pokrenete u narednom periodu?

Sve investicije koje EPCG ima u vidu u ovom trenutku procenjuju se na preko milijardu i tri stotine miliona eura. Energetske tranzicija podrazumeva snažan investicioni ciklus u zelenu energiju i ulaganje u ekološke standarde postojećih objekata, kako bi isti što duže bili u funkciji, barem dok se ne izgrade novi zamenski proizvodni objekti. Jedno je sigurno: za dve godine ćemo izgraditi više nego naši prethodnici za 40 godina. Osim projekata koje sam već pomenuo, među novima se izdvaja vetroelektrana "Gvozd", čija izgradnja treba da počne

početkom naredne godine, a potpisivanje ugovora se očekuje ubrzo. Za ovaj projekat smo uspostavili i preliminarnu saradnju sa Evropskom bankom za rekonstrukciju i razvoj (EBRD), kako bi se obezbedila potrebna sredstva za realizaciju. Već sam pomenuo ekološku rekonstrukciju TEP, a radovi na rekultivaciji deponije pepela i šljake na Maljevcu, vredni oko 20 miliona eura, teku planiranom dinamikom, a na tom planu su postignuti impresivni rezultati...

Cilj nam je da ubrzamo dinamiku aktivnosti na projektu solarne elektrane "Briska Gora", kao i da stvaramo uslove za realizaciju projekta HE "Komarnica", za koji je EPCG dobila koncesiju. U pripreмноj fazi je i aktuelizacija aktivnosti koje se odnose na izgradnju HE "Kruševo". Realizacijom ovih projekta dobili bismo dodatnih oko 300 MW instalisane snage, što će, bez ikakve sumnje, generisati dalji razvoj naše kompanije i elektroenergetskog sistema. Dodao bih i to da EPCG razmatra učesće na planiranom tenderu za zakup zemljišta za izgradnju solarne elektrane na lokaciji Velje Brdo u Podgorici, gdje je, po fazama, planirana fotonaponska elektrana ukupne snage od 150 MW, pri čemu bi faza I predviđala elektranu snage 50 MW. Izgradnja novih proizvodnih kapaciteta, sa akcentom na objekte iz oblasti obnovljivih izvora energije, prioritetan je cilj koji nema alternativu kada je reč o razvoju naše kompanije i elektroenergetskog sistema. Uporedo sa tim je i neupitna posvećenost revitalizaciji i modernizaciji postojećih postrojenja.

Da li ste eventualno otkrili neke nepravilnosti u radu prethodnog rukovodstva, osim onih sa kojima je već upoznata javnost?

Cilj novog rukovodstva je da se preispita apsolutno svaki aspekt poslovanja. U tom smislu, već smo formirali 12 komisija koje se bave analizom najznačajnijih i za javnost najinteresantnijih segmenata dosadašnjeg rada. U ovim komisijama, osim zaposlenih u EPCG, uključeni su i eksterni stručnjaci, kako bi se omogućio veći stepen neutralnosti u radu. Za neke nepravilnosti javnost je već saznala, a sigurno je da ni bilo kakve nove nepravilnosti, ukoliko se detektuju, neće biti skrivene od očiju javnosti.

Građani i privreda duguju više od 181 milion eura

Koliko građani i privreda duguju EPCG za utrošenu električnu energiju? Da li ima i kolika su potraživanja koja se ne mogu naplatiti i zbog čega?

Ukupan dug privrednih subjekata i domaćinstava iznosi 181.128.127 eura, od čega 120.597.188 eura otpada na domaćinstva, a ostala potrošnja iznosi 60.530.939 eura. Važno je napomenuti da, prema relevantnim podacima iz poslednjeg perioda, iznos duga ima tendenciju pada. Želim da istaknem da se broj redovnih platiša povećava. Trenutno, on iznosi oko 210 hiljada, pošto se time doprinosi stabilnom funkcionisanju elektroenergetskog sistema. Povećanju broja redovnih platiša, nesumnjivo, doprinose i akcije u kojima se kupcima nudi da svoj dug izmiruju u fiksnim mjesečnim ratama, uz obustavu daljeg obračuna zatezne kamate i prinudnih mera isključenja... Ukupan trošak EPCG, kad se u obzir uzmu sve olakšice date potrošačima tokom 2021. godine, iznosiće oko 10 miliona eura.

Radnika fali, spremaju novu sistematizaciju

Koliko radnika je zaposleno u EPCG, kolika je prosječna zarada? Ima li viška zaposlenih, koliko je radnika u administraciji, a koliko u proizvodnji i da li planirate da radite novu sistematizaciju radnih mjesta? Može li doći do korekcija zarada?

EPCG, u prvih 6 meseci tekuće godine, beleži dobre rezultate poslovanja... Tako moramo nastaviti i ubuduće, uz međusobno poštovanje svih 980 zaposlenih u našoj kompaniji. Prosečna zarada iznosi oko 860 eura. U FC Proizvodnja (400) i FC Snabdevanje (215), zaposleno je 615 lica, dok je ostatak do 980 vezan za ostale direkcije, uključujući i direkciju za razvoj i trgovinu električnom energijom. Važno je napomenuti da je ranije radna snaga bila podešena za održavanje tri proizvodna objekta, gdje se bilježi veliki broj prekovremenih sati, što je prvi znak nedovoljnog broja izvršilaca. Za nove energetske objekte kojima stremimo i za rad na njihovom razvoju i održavanju, postojeća struktura je nedovoljna i ne može odgovoriti zadatku. Dokaz za to je učešće jednih te istih inženjera u projektnim timovima različitih razvojnih projekata, ali i potreba za angažmanom eksternih kadrova kako bi se nadomestio nedostatak i omogućilo nesmetano održavanje procesa rada. Dakle, činjenica je da u EPCG, gledano sa aspekta razvojnih potreba, postoji manjak radne snage. No, i pored toga, kada govorimo o brojkama, prema stanju od prethodnog mjeseca, u EPCG bilo zaposleno 2 izvršilaca manje nego u istom period prethodne, a 18 manje u odnosu na isti period 2019. Govorim o podacima koji uključuju i angažovane pripravnike, izvršioce preko agencija, lica sa invaliditetom, kao i preko 25 zaposlenih koji ne rade usljed privremene sprečenosti. Zbog svega navedenog, u Društvu se već radi na novoj organizacionoj strukturi i sistematizaciji, u skladu sa potrebama kompanije i uz poštovanje kolektivnog ugovora. Namera je i formiranje posebne direkcije za obnovljive izvore energije... EPCG će, bez ikakve sumnje, biti generator razvoja države, a energetski sektor će ubrzo obezbediti više stotina radnih mesta upravo zahvaljujući snažnom investicionom ciklusu. Korekcija zarada je nešto što ne može biti jednostran akt, budući da, između ostalog, postoje obaveze poštovanja kolektivnog ugovora. Takođe, kada se uzme u obzir specifičnost delatnosti kojom se bavi EPCG, jasno je da nemamo nameru da, nepromišljenim aktivnostima na predmetnom planu, dovodimo kompaniju u situaciju u kojoj bi gubila stručni kadar, tim pre što sada imamo problem da neke kredibilne stručnjake vratimo u sistem, budući da u nekim stranim kompanijama ostvaruju zarade znatno veće od onih koje bismo mogli da im ponudimo.

Izvor: Vijesti.me